

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ
Одељење за правна, економска и социјална питања

**ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА
ИЗ ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2024. ГОДИНИ**

Приредили:

Др Рајко Косановић

Др Сања Пауновић

Београд, 22. децембар 2023. године

Увод

Систем обавезног пензијског и инвалидског осигурања Републике Србије заснован је на *текућем финансирању*, што значи да садашњи запослени обезбеђују средства за исплату пензија садашњих пензионера (такозвани I стуб), и обухвата осигурање од *три основне врсте ризика*: а) старости, б) настанка инвалидности и в) смрти осигураника. Осигурањем су обухваћени: а) запослени, б) samozапослени (самосталне делатности) и в) пољопривредници.

Саставни део система пензијског и инвалидског осигурања Србије, од 2005. године, је и *добровољно пензијско осигурање* у приватним, фондираним пензијским фондovima (III стуб).

У складу са *Законом о пензиском и инвалидском осигурању* ("Сл. гласник РС", бр. 34/2003... 76/2023- у даљем тексту:Закон), од 1. јануара 2024. године, у Републици Србији, доћи ће до измена у *условима* за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања.

У овом тексту дајемо приказ најзначајнијих измена.

1. Број корисника пензије

Број *корисника пензије* можемо посматрати према: а) *категорији осигураника* (запослени, самосталне делатности и пољопривредници) и б) *врсти пензије* (старосна, инвалидска и породична пензија)

У Републици Србији, на дан 30. септембар 2023. године, регистровано је укупно 1.646.229 корисника пензија.

Посматрано према *категорији осигураника*, број корисника пензије је следећи:

1) запослени.....	1.398.634	пензионера	84,96%
2) сам. делат.....	110.489	“	6,71 %
3) пољоприв.....	137.106	“	8,33%
Укупно: ...	1.646.229	„	100,00%

Посматрано по *врсти пензије*, број корисника пензије је следећи:

1) старосне	1.085.683	пензионера	65,95%
2) инвалидске	234.422	“	14,24%
3) породичне	326.124	“	19,81%
Укупно:	1.646.229	пензионера	100,0%

Посматрано према *категорији осигураника*, највећи број корисника пензије је из категорије *запослених* (84,96% од укупног броја пензионера), док посматрано по *врсти пензије*, највећем броју корисника пензије је из категорије *старосних пензионера* (65,95% од укупног броја пензионера).

2. Права из пензијског и инвалидског осигурања

Према члану 18. Закона, *права из пензијског и инвалидског осигурања* су:

- 1) *за случај старости*:
 - (1) *право на старосну пензију*,
 - (2) *право на превремену старосну пензију*;
- 2) *за случај инвалидности* - *право на инвалидску пензију*;
- 3) *за случај смрти*-*право на породичну пензију*;
- 4) *за случај телесног оштећења проузрокованог повредом на раду или професионалном болешћу* - *право на новчану накнаду за телесно оштећење*;
- 5) *за случај потребе за помоћи и негом другог лица* - *право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица*.

2.1. Право на старосну пензију

Осигураник (*мушкарац* и *жена*), према члану 19. Закона, стиче право на старосну пензију:

- 1) кад наврши **65 година живота** и најмање **15 година стажа осигурања**;
- 2) кад наврши **45 година стажа осигурања**.

Изузетно од члана 19. Закона, *осигураник жена* која наврши најмање 15 година стажа осигурања, стиче право на старосну пензију, у 2024. и наредних година, кад наврши:

- 1) у **2024. години, 63 године и осам месеци живота**;
- 2) у 2025. години, 63 године и десет месеци живота;
- 3) у 2026. години, 64 године живота;
- 4) у 2027. години, 64 године и два месеца живота;
- 5) у 2028. години, 64 године и четири месеца живота;
- 6) у 2029. години, 64 године и шест месеци живота;
- 7) у 2030. години, 64 године и осам месеци живота;
- 8) у 2031. години, 64 године и десет месеци живота.

Осигуранику, према члану 20 Закона, који је на радним местима на којима се *стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем* навршио **најмање 2/3** од укупно навршеног стажа осигурања, старосна граница за стицање права на старосну пензију, утврђена у члану 19. тачка 1) Закона, снижава се зависно од степена увећања стажа за по једну годину, и то:

1) за сваких пет година проведених на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 14 месеци;

2) за сваке четири године проведене на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 15 месеци;

3) за сваке три године проведене на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 16 месеци;

4) за сваку једну годину и шест месеци проведених на радном месту, односно послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 18 месеци.

Старосна граница може се снижавати највише до 55 година живота, а изузетно, старосна граница за осигуранике који раде на пословима из тачке 4) може се снижавати највише до 50 година живота.

2.2. Право на превремену старосну пензију

Осигураник (*мушкарац и жена*), према члану 196 Закона, стиче право на превремену старосну пензију, од 1. јануара 2024. године, кад наврши **најмање 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота**.

Табела 1: Услови за остваривање права на старосну и превремену пензију у 2024 .години

Ред. Бр.	П о л	Године живота	Године стажа осигурања	Умањење 0,34% месечно пре 65 год.живота (мушкарац), односно 63г. и 8 м. (жена) (да / не)
<i>I – Старосна пензија</i>				
1.	Оба пола	65	15	да
2.	Жена (изузетно)	63 и 8м	15	да
3.	Оба пола	-	45	не
<i>II – Превремена старосна пензија</i>				
4.	Оба пола	60	40	да

2.3. Право на инвалидску пензију

Инвалидност, према члану 21. Закона, постоји кад код осигураника настане **потпуни губитак радне способности**, односно кад код професионалног војног лица настане потпуни губитак способности за професионалну војну службу, због промена у здравственом стању проузрокованих повредом на раду, професионалном болешћу, повредом ван рада или болешћу, које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом.

Повредом на раду, према члану 22. Закона, сматра се:

а) повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма.

б) повреда коју осигураник - запослени претрпи при обављању посла на који није распоређен, али који обавља у интересу послодавца код кога је запослен.

в) повреда коју осигураник претрпи на редовном путу од стана до места рада или обрнуто, на путу предузетом ради извршавања службених послова и на путу предузетом ради ступања на рад, као и у другим случајевима утврђеним законом.

г) обољење осигураника које је настало непосредно или као искључива последица неког несрећног случаја или више силе за време обављања посла по основу кога је осигуран или у вези с њим.

д) повреда проузрокована на начин из тач. а) до г), коју осигураник претрпи у вези с коришћењем права на здравствену заштиту по основу повреде на раду и професионалне болести.

Повредом на раду, према члану 23. Закона, сматра се и повреда проузрокована на начин предвиђен у члану 22. Закона коју осигураници претрпе учествујући:

1) у акцијама спасавања или одбране од елементарних непогода или несрећа;

2) у војној вежби или у вршењу других обавеза из области одбране земље утврђених законом;

3) на радном кампу или такмичењу (производном, спортском и др.);

4) на другим пословима и задацима за које је законом утврђено да су од општег интереса.

Професионалне болести, према члану 24. Закона, јесу одређене болести настале у току осигурања, проузроковане дужим непосредним утицајем процеса и услова рада на радним местима, односно пословима које је осигураник обављао.

3. Утврђивање висине старосне и инвалидске пензије

3.1. Утврђивање висине старосне и инвалидске пензије

Висина старосне (СП) и инвалидске пензије (ИП), према члану 61. ЗПОИ, одређује се тако што се **лични бодови** (ЛБ) помноже са вредношћу **општег бода** (ОБ) на дан остваривања права, односно:

$$\text{СП} = \text{ЛБ} \times \text{ОБ}$$

$$\text{ИП} = \text{ЛБ} \times \text{ОБ}$$

Лични бодови осигураника утврђују се множењем **личног коефицијента** (ЛК) осигураника и његовог **пензијског стажа** (ПС), односно:

$$\text{ЛБ} = \text{ЛК} \times \text{ПС}$$

Висина старосне и инвалидске пензије, према томе, одређују се:

$$\text{СП} = (\text{ЛК} \times \text{ПС}) \times \text{ОБ}$$

$$\text{ИП} = (\text{ЛК} \times \text{ПС}) \times \text{ОБ}$$

Годишњи лични коефицијент, према члану 63. ЗПИО, представља однос **укупне зараде осигураника**, односно основице осигурања почев од 1. јануара 1970. године за сваку календарску годину и **просечне годишње зараде** у Републици за исту календарску годину.

Ако су зараде, односно основице осигурања унете у матичну евиденцију:

а) у **нето износу** доводе се у однос са **просечном нето зарадом** запослених у Републици,

б) а ако су унете у матичну евиденцију у **брutto износу** доводе се у однос са **просечном бруто зарадом** запослених у Републици.

Годишњи лични коефицијент **износи један** када је зарада, основица осигурања, односно уговорена накнада у календарској години, **једнака просечној заради запослених у Републици** у тој календарској години.

При одређивању годишњег личног коефицијента узимају се зараде, накнаде зараде, односно основице осигурања, као и уговорене накнаде које су служиле за обрачунавање и плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, на које је плаћен допринос и које су утврђене у матичној евиденцији.

Годишњи лични коефицијент може износити највише пет (члан 63. Закона), а лични коефицијент не може износити више од 3,8 (члана 78. Закона).

Лични коефицијент утврђује се тако што се *збир годишњих личних коефицијената* подели са периодом (године, месеци и дани) за које су обрачунати, с тим што се свака година рачуна као 1, сваки месец као 0,0833, а сваки дан као 0,00278. Као један месец рачуна се календарски месец, односно 30 дана.

Пензијски стаж исказан у годинама, месецима и данима може износити **највише 45 година**.

Вредност општег бода, према члану 70. ЗПИО, је номинални износ који представља *количник израчунатог збира пензија и збира личних бодова* свих корисника старосне и инвалидске пензије који су право на пензију остварили у периоду од 1. јануара 2001. до 30. јуна 2002. године. Збир пензија одређује се на основу месечне висине пензија у последњем кварталу 2002. године. Збир личних бодова корисника обрачунава се на начин утврђен по одредбама Закона. Вредност општег бода усклађује се на начин који је прописан за усклађивање пензија.

Према „Решењу о вредности општег бода од октобра 2023. године“ („Службени гласник РС“, број 81/23), усклађена вредност општег бода од 1.октобра 2023. године износи **1.172,37 динара**.

У даљем тексту дајемо три примера обрачуна висине пензије, када радни стаж износи 40 година (у сва три примера), а лични коефицијенти: **1** (зарада осигураника је једнака просечној заради и Републици), **1,25** (зарада осигураника за 25% већа је од преосечне зараде у Републици) и **0,75** (зарада осигураника је за 25% нижа од просечне зараде у Републици). Такође, израчунали смо и *стопу замене*, која представља однос прве пензије и просечне зараде корисника пензије у години пре пензионисања.

а) Пример обрачуна висине пензије

кад лични коефицијент износи **1**

$$\text{СП} = (\text{ЛК} \times \text{ПС}) \times \text{ОБ}$$

$$\text{СП} = (1 \times 40) \times 1.172,37$$

$$\text{СП} = 46.894,80 \text{ динара}$$

б) Пример обрачуна висине пензије

кад лични коефицијент износи **1,25**

$$\text{СП} = (\text{ЛК} \times \text{ПС}) \times \text{ОБ}$$

$$\text{СП} = (1,25 \times 40) \times 1.172,37$$

$$\text{СП} = 58.618,50 \text{ динара}$$

в) Пример обрачуна висине пензије

кад лични коефицијент износи **0,75**

$$\text{СП} = (\text{ЛК} \times \text{ПС}) \times \text{ОБ}$$

$$\text{СП} = (0,75 \times 40) \times 1.172,37$$

$$\text{СП} = 35,171,10 \text{ динара}$$

Имајући у виду да је просечна зарада, без обрачунатих пореза и доприноса, према последњем објављеном подарку за септембар 2023. године износила 85.066 динара, стопа замене у сва три случаја износи 55,13%.

3.2. Утврђивање висине превремене старосне пензије

Висина *превремене старосне пензије* одређује се на исти начин као и висина *старосне пензије*, с тим што се износ тако одређене пензије трајно умањује за **0,34%** за сваки месец пре навршених 65 година живота.(за мушкарце)

Осигуранику *жени* се превремена старосна пензија одређује на начин како се одређује старосна пензија, с тим што се износ те пензије *трајно умањује* за **0,34%** за сваки месец ранијег одласка у пензију *пре навршених*:

- 1) у **2024. години, 63 године и осам месеци живота;**
- 2) у 2025. години, 63 године и десет месеци живота;
- 3) у 2026. години, 64 године живота;
- 4) у 2027. години, 64 године и два месеца живота;
- 5) у 2028. години, 64 године и четири месеца живота;
- 6) у 2029. години, 64 године и шест месеци живота;
- 7) у 2030. години, 64 године и осам месеци живота;
- 8) у **2031. години, 64 године и десет месеци живота.**

Износ превремене старосне пензије утврђен у складу са чл. 70а и 70б Закона умањује се највише до **20,4%**.

4. Усклађивање пензије и новчане накнаде

Основна два циља реформе система пензијског и инвалидског осигурања су: 1) *фискална одрживост система* (која се најчешће настоји постићи изменама у условима за остваривање појединих права из пензиског и инвалидског осигурања, као што је на пример подизање старосне границе као услова за остваривање права на старосну пензију или потпун губитак радне способности, као услов за остваривање права на инвалидску пензију) и 2) *адекватност пензија*, односно очување одговарајућег нивоа пензије, као предуслова за заштиту животног стандарда корисника пензија (а што се настоји постићи усклађивањем, односно индексацијом пензија).

Начин усклађивања пензија, након 2000. године, претрпео је више више промена. Од усклађивања пензија на основу процента *раста зарада*, од 2003. године прешло се најпре на „швајцарску формулу“, затим на постепено њено напуштање (смањењењем пондера зарада) и, од 2010. године, на усклађивање пензија само по основу трошкова живота. У једном периоду, од 2014. до 2019. године, није постојала формула за усклађивање пензија, да би се од 2020. године пензије поново усклађивале пензија на основу „швајцарске формуле,“ односно на основу њене надоградње од 2023. године.

Доношењем *Закона о измени Закона о пензијском и инвалидском осигурању* („Сл. гласник РС“, бр. 138/2022), који је објављен 12. децембра 2022. године, а примењује од 1. јануара 2023. године, уводи се такозвана „*надограђена швајцарска формула*“.

„ *Надоградња*“ се састоји у томе што се као један од елемената за усклађивање пензија узима и учешће расхода за пензије у бруто домаћем производу.

Законом је измењен члан 80. основног текста *Закона*, који након измене гласи:

„ Почев од пензије за месец јануар текуће године, пензија се усклађује у зависности од процентуалног учешћа износа панзија и новчаног износа као увећања уз пензију, исплаћених у периоду који обухвата први и други квартал претходне године и трећи и четврти квартал године која претходи тој години, у првом објављеном износу бруто домаћег производа за наведени период.

Обрачун процентуалног учешћа у смислу става 1. овог члана, врши и објављује Фонд, на основу података Фонда о исплаћеним пензијама и новчаним износом као увећањем уз пензију и првог објављеног податка о износу бруто домаћег производа од стране органа надлежног за послове статистике, и сматра се коначним.

Пензија се усклађује, ако процентуално учешће из става 2. овог члана износи:

- 1) мање од 10% - у проценту промене просечне зараде без пореза и доприноса;
- 2) 10% или више од 10% а мање од 10,5% - у проценту који представља збир половине процента промене потрошачких цена и половине процента промене просечне зараде без пореза и доприноса;
- 3) 10,5% или више – у проценту промене потрошачких цена.

Утврђивање пензије у смислу ст. 1 – 3. овог члана врши се на основу података органа надлежног за послове статистике о промени просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територијни Републике Србије и промени потрошачких цена за период од 12 месеци рачунајући уназад почев од месеца

јуна предходне календарске године, у односу на период од 12 месеци који претходи наведеном периоду“.

Наведени начин усклађивања пензија у складу је са *посебним фискалним правилима*, садржаним у Закону о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 138/2022).

Усклађивање пензија за 2023. годину, подсећамо, вршено је на основу:

а) „Података о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2021. – јун 2022. године у односу на период јул 2020.-јун 2021. године“ („Службени гласник РС“, број 95/2022); У посматрамо периоду, просечна месечна зарада без пореза и доприноса увећана је за 12,11%, а потрошачке цене за 7,79%.

б) „Решења о обрачунатом проценту учешћа износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију у бруто домаћем производу“ („Службени гласник РС“, број 141/22). Учешће износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију, исплаћених у периоду који обухвата први и други квартал 2022. године и трећи и четврти квартал 2021. године, у бруто домаћем производу обрачунато је у висини 9,3%.

в) „Решења о усклађивању пензија, општег бода, најнижег износа пензије, новчаних накнада за телесно оштећење, новчаних накнада за помоћ и негу другог лица, накнада погребних трошкова и накнада по основу инвалидности од јануара 2023. године“ („Службени гласник РС“, број 141/22).

Усклађивање се врши само у проценту промене просечне зараде без пореза и доприноса, а оно износи 12,1%.

г) „Решења о вредности општег бода од јануара 2023. године“ („Службени гласник РС“, број 141/22). Општи бод од 1.јануара 2023. године износи 1.111,25 динара. „Решења о вредности општег бода од октобра 2023. године“ („Службени гласник РС“, број 81/23). Усклађена вредност општег бода од 1.октобра 2023. године износи 1.172,37 динара.

У складу са Законом о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, из септембра 2023. године („Службени гласник РС“, број 76/23), пензија се почев од пензије за месец октобар 2023. године усклађује за 5,5%.

Према „Подацима о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2022.-јун 2023..године у односу на период јул 2021-јун 2022. године“ („Службени гласник РС“, број 71/2023), просечна месечна зараде без пореза и доприноса, у посматраном периоду, порасла је за 14,80%, а потрошачке цена за 14,74%.

Од 1. јануара 2024. године, у складу са швајцарском формулом, пензије се увећавају за 14,8%.

5. Куповна моћ пензије

5.1. Однос просечне пензије и просечне зараде

Просечна пензија за све категорије корисника пензија (1.646.229 корисника) у септембру 2023. године износила је 37.797 динарам и њено учешће у просечној заради без пореза и доприноса, исплаћеној у Републици за систи месец (85.066 динара) износило је 44,4%.

Учешће просечне пензије у просечној зарадр без пореза и доприноса, већ дужи низ година има тенденцију смањења. Код пензионера из категорије запослених, учешће просечне пезије у просечној заради без пореза и доприноса смањено је са 73,0% , колико је износило 2002. године, на 47,1% у септембру 2023. године.

Када је реч о висини пензије и њеном учешћу у пеосечној заради, у најтежем су положају пензионери из категорије пољопривредника.

Табела 2: Учешће просечне пензије у просечној заради без пореза и доприноса по категоријама корисника пензија у периоду од 2008. до септембра2023. године (у %)

Година	Све категорије	Категорије		
		Запослени	Самосталне делатности	Пољопривредници
2008.	53,9	59,2	57,9	22,1
2009.	62,4	68,4	67,1	25,6
2010.	58,3	63,8	62,5	24,0
2011.	56,0	61,1	59,8	24,1
2012.	55,6	60,5	57,8	23,4
2013.	54,5	59,1	56,4	23,0
2014.	54,1	58,5	55,6	23,1
2015.	52,2	56,2	53,4	23,3
2016.	51,0	54,7	51,6	22,8
2017.	49,9	53,5	50,2	22,3
2018.	51,0	54,6	50,7	22,6
2019.	48,0	51,4	47,0	20,5
2020.	46,2	49,4	44,8	19,8
2021.	44,6	47,5	42,8	19,2
2022.	41,9	44,6	39,9	18,1
IX-2023	44,4	47,1	41,8	19,2

5.2. Однос просечне пензије и минималне зараде и минималне потрошачке корпе

Однос просечне пензије, категорије запослених, према минималној заради и минималној потрошачкој корпи, из године у годину се погоршава (табела 3)..

Најповољнији однос између просечне пензије и минималне зараде био је 2014. године, када је просечна пензија 30,3% била виша од минималне зараде, а најнеповољнији 2022. године, када је просечна пензија 4,6% била нижа од минималне зараде.

Када је реч о односу просечне пензије и минималне потрошачке корпе, он је најповољнији, уколико се може говорити о било каквој повољности, био 2012. године, када је просечна пензија од минималне потрошачке корпе била нижа за 20,8% , а најнеповољнији 2017. године, када је просечна пензија од минималне зараде била нижа за 29%.

Табела 3: Учешће просечне пензије категорије запослених у минималној заради и минималној потрошачкој корпи у периоду од 2008 до 2022 године

Година	Минимална зарада	Минимална потрошачка корпа	Просечна пензија	Индекси	
				3:1	3:2
0	1	2	3	4	5
2012.	20.010	31.599	25.033	125,1	79,2
2013.	20.010	35.109	25.976	129,8	74,0
2014.	20.010	34.302	26.055	130,3	76,0
2015.	21.054	34.825	24.969	118,6	71,7
2016.	21.054	35.094	25.234	119,9	71,9
2017.	22.620	36.090	25.632	113,3	71,0
2018.	24.882	36.630	27.099	108,9	74,0
2019.	27.022	37.085	28.202	104,4	76,0
2020.	30.022	37.861	29.656	98,8	78,3
2021.	32.004	39.623	31.307	97,8	79,0
2022.	35.012	45.121	33.410	95,4	74,0
IX-2023	40.020	52.051	40.081	100,2	77,0

5.3. Однос просечне пензије и прага ризика од сиромаштва

Праг ризика од сиромаштва (релативна линија сиромаштва) представља 60% медијане еквивалентног прихода и изражава се у динарима

Еквивалентни приход је укупни расположиви приход домаћинства равномерно расподељен међу члановима домаћинства према модификованој скали еквиваленције Организације за економску сарадњу и развој (*Organisation for Economic co-operation and Development – OECD*). Према овој скали, први одрасли члан домаћинства добија вредност 1, остали одрасли чланови стари 14 и више година вредност 0,5 и деца испод 14 година вредност 0,3. Приход домаћинства не укључује приход у натури.

Према последњим објављеним подацима Републичког завода за статистику, који се односе на 2022. годину (Саопштење: Сиромаштво и социјална неједнакост, 2022.). од 16. 10. 2023. године, праг ризика од сиромаштва, према поменутој скали, за једночлано домаћинство износио је 26.509 динара, за домаћинство с двоје одраслих и једним дететом млађим од 14 година износио је 47 715 динара, док је за четворочлано домаћинство с двоје одраслих и двоје деце млађе од 14 година износио 55 668 динара.

Просечна пензија, претходних година, има све мање учешће у прагу ризика од сиромаштва (табела 4). У 2022. години, просечна пензија пензионера из категорије запослених била је 30% нижа од прага ризика од сиромаштва за трочлано домаћинство, односно 40% нижа од прага ризика од сиромаштва за четворочлано домаћинство.

Табела 4: Праг ризика од сиромаштва и просечна пензија (категиорија запослених)

Година	Праг ризика од сиромаштва		Просечна пензија	Индекси	
	Трочлана породица	Четворочлана породица		3:1	3:2
0	1	2	3	4	5
2015.	25.152	29.344	24.969	99,3	85,1
2016.	26.424	30.828	25.234	95,5	81,9
2017.	28.080	32.760	25.632	91,3	78,2
2018.	29.907	34.892	27.099	90,6	77,7
2019.	34.886	40.700	28.202	80,8	69,3
2020.	39.600	46.200	29.656	74,9	64,2
2021.	43.315	50.533	31.307	72,3	62,7
2022.	47.715	55.668	33.410	70,0	60,0
2023	*	*	40.081		

* Подаци РЗС (Саопштење: Сиромаштво и социјална неједнакост) биће објављени 15.10.2024. године

Закључак

Најзначајније измене у остварвању права из пензијског и инвалидског осигурања у 2024. години су: 1) пружење старосне границе за остваривање права на старосну пензију за жене са 63 године и 6 месец, колико је износила у 2023. години, на **63 године и 8 месеци** у 2024. години; 2) изједначавање услова

за превремену старосну пензију за мушкарце и жене који у 2024. години и наредних година су: **60 година живота и 40 година радног стажа** и 3) увећање пензија од 1. јануара 2024. године за **14,8%**.

Посебно скрећемо пажњу да жена која је у 2023. години стекла право на старосну пензију (63 године и 6 месеци живота), захтев за старосну пензију, надлежној филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, мора поднети до 31. децембра 2023. године, јер у 2024. години важиће нови услов за старосну пензију (63 године и 8 месеци живота).